

Asia: VN/4655/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain ja asiakastietolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne koskien potilastietojen käsittelyyn liittyvää käyttöoikeussäätelyn muutosta (asiakastietolain 9 §:n muutos)

Muutos asiakastietolain 9 §:ään tulisi muotoilla siten, että myös yksittäinen lääkäri voi hoitaa potilaitaan asianmukaisesti ja ammattieettisesti oikein, ilman pelkoa oikeusseuraamuksista. Potilastietojen käsittelyn lääketieteellisin perustein tulee olla mahdollista näiden tehtävien hoitamisen yhteydessä vielä pitkänkin ajan kuluttua vastaanottokäynnistä tai potilaan muusta yhteydenotosta.

Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 13 §:n täsmentämistä

-

Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 14 §:n täsmentämistä?

-

Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 24 §:n täsmentämistä

-

Pidätekö kannatettavana, että käyttöoikeussäätelyä muutetaan siten, että mahdollistetaan käsittely myös tässä ehdotuksessa mainituissa tehtävissä?

-

Selkeyttääkö esitys mielestänne potilastietojen käsittelyä tässä ehdotuksessa tarkoitetuissa terveydenhuollon palveluissa?

-

Edellyttäisikö ennakoidun terveydenhuollon palvelujen järjestäminen esityksessä tarkoitetulla tavalla automaattisesta päätöksenteosta säätämistä?

-

Miten ehdotettu sääntely sopii mielestänne yhteen voimassaolevan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun asetuksen (457/2024) soveltamisen kanssa?

-

Tulisiko sääntelyssä olla jotain muita EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamia suojatoimenpiteitä rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi?

Ei, miksi ei: [Sääntely on riittävää.]

Onko potilaan oikeudet huomioitu esityksessä mielestänne tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei, miksi ei: [Potilaan oikeus hyvään hoitoon on uudistuksen keskiössä. Merkittävä osa väestöstä saa hoitoa yksityislääkäreiltä, joita uudistus ei esitetyssä muodossa huomioi. Potilastietojen käsittelyn tulee olla mahdollista myös yksittäisellä lääkärillä, niin julkisella kuin yksityisellä puolella.]

Tulisiko potilaan itsemääräämisoikeus turvata esimerkiksi ennakoivan terveydenhuollon palveluihin liittyvällä erillisellä kiello-oikeudella?

Ei, miksi ei: [Potilaan on oikeudet turvattu lainsäädännössä riittävästi. Hänellä on oikeus päättää tarjottuun hoitoon hakeutumisesta tai siitä kieltäytymisestä.]

Huomioiko esitys mielestänne riittävästi teknologiaa kehittävien yritysten näkökulman?

-

Kannustaako esitys hyvinvointialueita ottamaan käyttöön ennakoivia ja ennaltaehkäiseviä palveluja myös teknologian ja potilastietojen analyysin tukemana?

-

Muut kommenttinne koskien esitystä:

Suomen Erikoislääkäriyhdistys kannattaa lakiesityksen tavoitetta ennakoivan terveydenhuollon vahvistamisesta.

Perusteluosan mukaan ennakoivalla terveydenhuollolla tarkoitetaan ”toimenpiteitä ja palveluja, joilla

on mahdollista varhaisessa vaiheessa tunnistaa potilaan alkavia tai jo alkaneita terveysongelmia

sekä potilaita, joiden hoito ei vastaa suosituksia tai potilaan tarvetta.” Edelleen todetaan, että ”hoitovastetta tai valittua hoitolinjaa voi olla syytä varmistaa tai muuttaa ehkä pidemmän seuranta-ajan kuluttua.”

Lääketieteellisesti perusteltu tarve ottaa yhteyttä potilaaseen ei rajoitu hyvinvointialueiden toimintaan, vaan se koskee myös yksittäisiä lääkäreitä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Sairausriskien tunnistamisessa, hoidon seurannassa ja hoitolinjausten valinnassa potilasta hoitava lääkäri on keskeisessä osassa.

Yksittäinen lääkäri ei voi seuloa potilaitaan tietoteknisin menetelmin, vaan tarve yhteydenottoon syntyy tapauskohtaisesti. Jotta lakisesityksen mukainen ennaltaehkäisy voi toteutua, potilaan vointia ja hoitovastetta tulee voida varmistaa, hoitolinjaa korjata ja riskejä ennakoida. Kuitenkin hoitosuhteen käsitteeseen, sen alkamiseen ja loppumiseen liittyvä epäselvyys synnyttää epävarmuutta potilastietojen käsittelyssä etenkin, kun edellisestä käynnistä tai potilaan yhteydenotosta on kulunut aikaa. Aiemmin alkanut hoitosuhde tulisi tulkita jatkuvaksi, ellei sitä ole potilaan taholta nimenomaisesti ilmoitettu katkaistavaksi. Potilaan oma ja vapaa päätös joka tapauksessa on, noudattaako hän saamiaan ohjeita ja suosituksia.

Hyvinvointialueilla ei ole kaikkien asukkaiden terveystietoja kattavasti, vaan osa potilaista hoidetaan yksityissektorilla. Yksityislääkärillä tulee olla mahdollisuus hoitaa potilaitaan oikeiden lääkärintyön periaatteiden mukaan.

Asiakastietolain 9 §:ään lisättävässä toisessa momentissa tulee huomioida kliinistä potilastyötä tekevän yksittäisen lääkärin mahdollisuus tehdä työnsä oikein ja ammattieettisesti kestävällä tavalla.

Juntumaa Auli
Suomen Erikoislääkäriyhdistys ry